

Hulp bij ernstige zorgen in de eerste 1000 dagen: team Jonge Kind Limburg

WAAROM

In de eerste 1000 dagen ontwikkelen de organen en zeker ook de hersenen zich in **sneltempo**. Verschillende risicofactoren kunnen deze ontwikkeling beïnvloeden.

Als in deze fase de ontwikkeling **goed** loopt, dan heeft het kind daar voor de rest van zijn of haar leven baat bij.

Tekorten in deze vroege ontwikkeling kunnen op latere leeftijd ingehaald worden, maar dit inhaalproces verloopt doorgaans moeilijker.

Investeren in de kwalitatieve opvolging tijdens die eerste 1000 dagen komt niet alleen de ouder ten goede, maar ook het (ongeboren) kind.

→ Werken met (aanstaande) ouders en jongen kinderen vraagt bijzonder veel van betrokken professionals

Missie Opgroeien

Het recht op kansrijk opgroeien realiseren
voor **élk** kind en **élke** jongere
in Vlaanderen en Brussel.

Opgroeien

kernopdrachten van Opgroeien zijn oa

1. Ondersteunen van gezinnen op maat.
Zowel individuele,
geïntegreerde ontwikkelingstrajecten.
2. Focussen op kwetsbare kinderen en
jongeren die nood hebben aan
jeugdhulp
3. Een positieve, brede en rijke
leefomgeving stimuleren.
4. Het recht op materiële en financiële
ondersteuning faciliteren.

CONSULT

PROJECT

TEAM JONGE KIND:

ZORGGARANTIE

KIND EN GEZIN

CONSULT

PROJECT

TEAM JONGE KIND:

ZORGGARANTIE

KIND EN GEZIN

KIND EN GEZIN:

De kernopdrachten van Opgroeien vertaald naar de dienstverlening van Kind en Gezin

Kernopdracht #1: Ondersteunen van individuele, geïntegreerde ontwikkelingstrajecten

- **Aanstaande ouders:** digitaal informeren, startgesprek
- Voor alle kinderen **vanaf de geboorte tot 3 jaar:** preventief ondersteunend programma, aanvullend aan onze partners
- Extra **aandacht voor kwetsbare kinderen** en gezinnen
- **Na 3 jaar:** gidsende en informerende rol, samen met partners
vb. www.groeimee.be, www.expoo.be, huizen van het kind, ...

Alle ontwikkelingsdomeinen van kinderen en hun gezinnen bekijken we als één samenhangend geheel.

KIND EN GEZIN:

De kernopdrachten van Opgroeien vertaald naar de dienstverlening van Kind en Gezin

Kernopdracht #2: Een positieve, brede en rijke leefomgeving stimuleren

- **Maatschappelijke participatie** stimuleren
- **Bruggen bouwen** met Onderwijs, Kinderopvang, Wonen, Vrije Tijd, ...
- Erkennen, subsidiëren en vergunnen van voorzieningen, **voorzieningen met elkaar verbinden** en inzetten op kwaliteit: bv. kinderopvang, opvoedingswinkels, ...
- Lokaal aanbod op gezinnen **afstemmen** vb. samenwerking ikv Huizen van het Kind, via lokaal sociaal beleid,...
- Inzetten op **netwerkvorming** over verschillende levensdomeinen

KIND EN GEZIN:

De kernopdrachten van Opgroeien vertaald naar de dienstverlening van Kind en Gezin

Kernopdracht #3: Het recht op materiële en financiële ondersteuning faciliteren

- **Rechtenonderzoek**
- De **regie van het Groeipakket** voor alle gezinnen in Vlaanderen
- De **Zorgtoeslag**: behandelen van de aanvraag tot erkenning van specifieke ondersteuningsbehoefte
- Ondersteunen van **niet-inkomensgerelateerde kinderopvang**
- Ondersteunen bij aanvragen van **attesten inkomenstarief** voor kinderopvang
- **Organisatie Geschillencommissie** waar ouders terecht kunnen bij een geschil over het Groeipakket

KIND EN GEZIN - TRAJECT

= universeel, proportionele dienstverlening

Preventieve gezinsondersteuning:

1. Universele dienstverlening

- Gezinstrajecten met medisch preventief, psycho-pedagogisch en sociaal programma
 - Op maat o.a. ondersteuning borstvoeding, ingaan op opvoedingsvragen, luisterend oor bieden, toeleiden naar andere diensten, ...
- ⇒ Via consulten, huisbezoeken, telefonische contacten, beeldbellen, mails,

2. Proportionele dienstverlening: extra aanbod

- Bij ouders met een specifieke ondersteuningsbehoefte o.a. sterk sociaal isolement, psychische aandoening, medische indicatie (vb. prematuur geboren kinderen), ernstige verslavingsproblematiek, ...
 - Bij maatschappelijk kwetsbare gezinnen, o.a. in samenwerking met PRAGT
 - Gezinnen waarrond verontrusting bestaat
- ⇒ Extra consulten, huisbezoeken, telefonische contacten, beeldbellen... en ook proactieve contacten op 12 maanden

KIND EN GEZIN - TRAJECT: STARTGESPREK

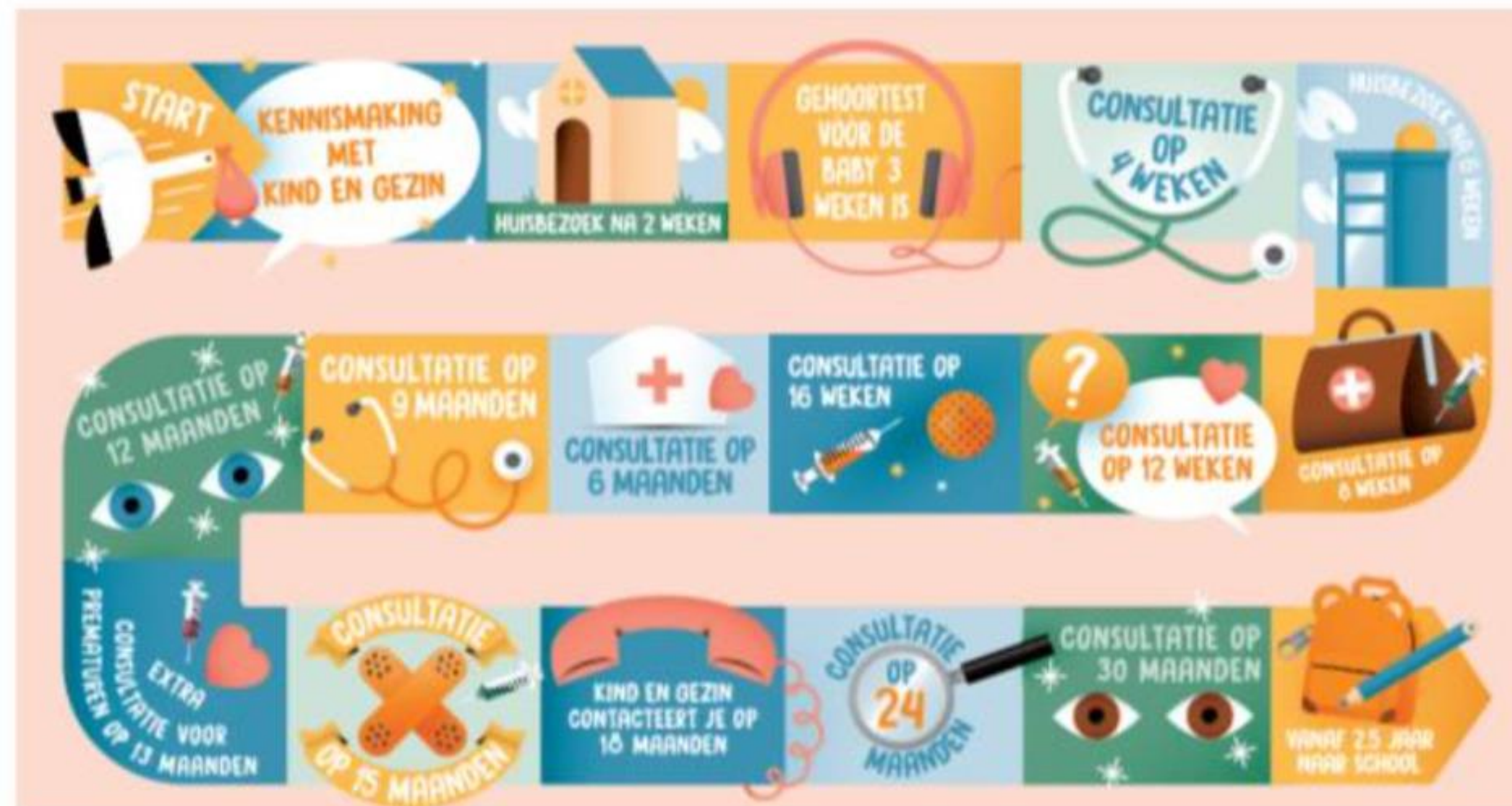
Contact met alle zwangeren, rond de derde trimester.

Op indicatie (bijv. Contact sociale dienst ziekenhuis, melding vanuit hulpverlening,...) kan dit vroeger.

==> na aanvraag via groeipakket of via flyer in ziekenhuis.

- Meestal door de verpleegkundige, tenzij op indicatie aangewezen andere functie te betrekken.
- Kennismaking met de aanstaande ouder en met Kind en Gezin.
- Oppikken van eventuele verontrustende signalen

KIND EN GEZIN - TRAJECT: BASISTRAJECT

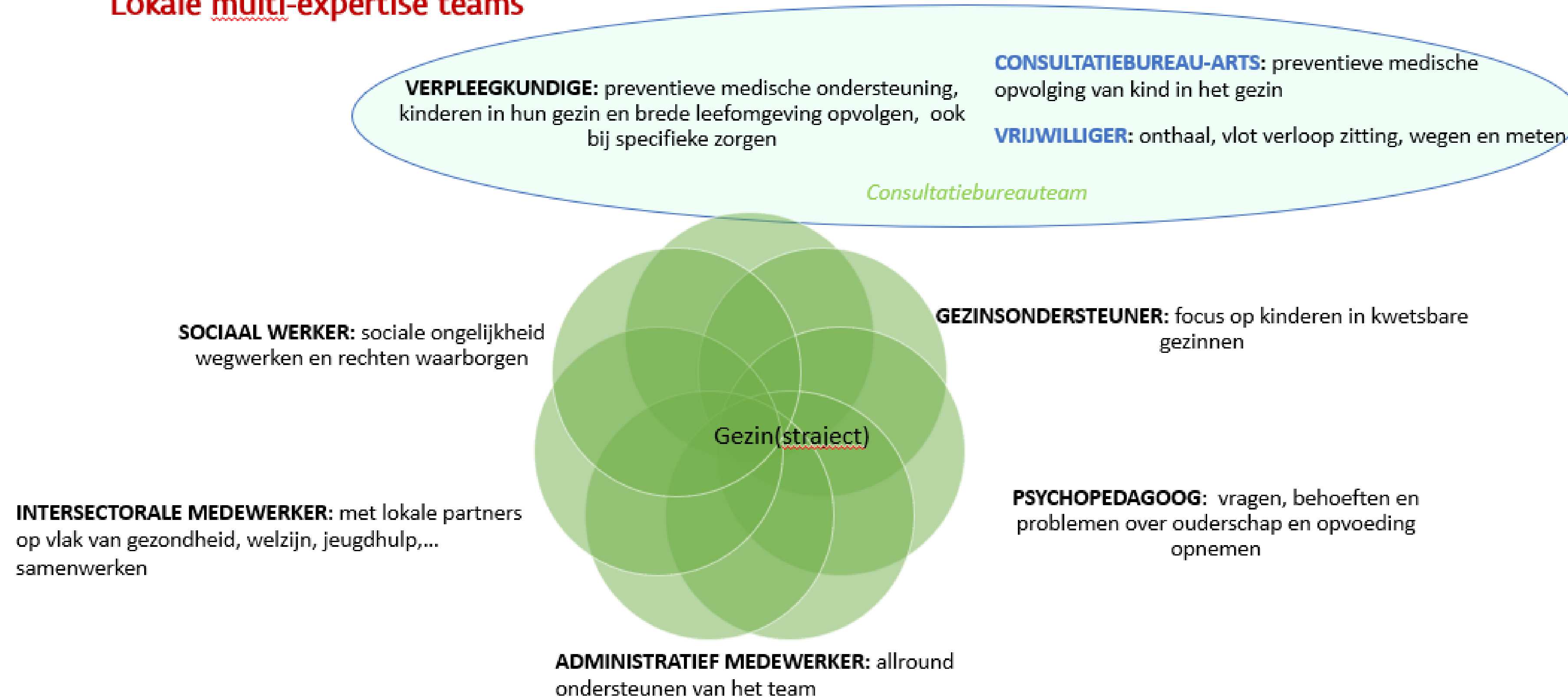

KIND EN GEZIN - TRAJECT: EXTRA HUISBEZOEKEN

Kracht van lokale multi-expertise teams

Lokale multi-expertise teams

Verpleegkundige

- Aanbieden en uitvoeren van een passend, preventief zorgaanbod aan jonge kinderen en ondersteunen van hun (aanstaande) ouders om zo jonge kinderen optimale ontwikkelingskansen te bieden en ouders te ondersteunen bij de realisatie van hun gezinsproject.
- Ondersteunt en volgt kinderen in hun gezin en brede leefomgeving op (geïntegreerd gezinstraject).
- Begeleidt elk gezin met specifieke zorgen.
- Heeft bijzondere aandacht voor preventieve medische ondersteuning en screenings (oog- en gehoortest, Van Wiechen, vaccinaties, ...).

Opgroeien

Kind & Gezin

Gezinsondersteuner

- Focust op kinderen in kwetsbare gezinnen en probeert hen zoveel mogelijk kansen te bieden.
- Legt verbinding met het gezin, ondersteunt het gezin hierin, alsook de collega's en partners om verbinding te maken met het gezin.
- Ondersteunt het gezin en alle partners en zorgt ervoor dat gezinnen met de juiste organisaties in contact komen.

Opgroeien

Kind & Gezin

Sociaal werker

- Versterkt de maatschappelijke participatie van kinderen en ouders in kwetsbare gezinnen.
- Waarborgt rechten en werkt sociale ongelijkheid weg.
- Heeft bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen en draagt bij tot betere kansen.

Opgroeien

Kind & Gezin

Psychopedagoog

- Geeft professioneel advies, ondersteuning of begeleiding aan gezinnen, collega's of partners.
- Ondersteunt gezinnen met thema's zoals ouderschap en opvoedingsondersteuning, van basisondersteuning tot hulp bij verontrusting (spreekuren, gericht doorverwijzen, deelname zorgtafel, inschatten PPD, vormingen bv slapen, peuterpuberteit, ...)

Opgroeien

Kind & Gezin

Intersectorale medewerker

- Geeft vorm aan de samenwerking met lokale partners die werkzaam zijn op het vlak van jeugdhulp, welzijn, gezondheid, onderwijs, cultuur, kinderopvang, ...
- Ondersteunt partners om samen het geïntegreerd, lokaal gezinsbeleid uit te bouwen.
- Staat open voor alle nieuwe intersectorale beleidsontwikkelingen.
- Maakt afspraken over samenwerking, wisselt expertise uit en stemt dienstverleningsaanbod af.

Opgroeien

Kind & Gezin

Administratief medewerker

- Ondersteunt lokale teams administratief.
- Draagt bij tot een vlotte, efficiënte werking van de lokale teams.

Opgroeien

Kind & Gezin

Consultatiebureauarts

- Geeft mee vorm aan het lokale multidisciplinaire aanbod.
- Is lid van het plaatselijke consultatiebureauteam.
- Werkt op zelfstandige basis in opdracht van Opgroeien, geen werknemer

Opgroeien

Kind & Gezin

KIND EN GEZIN - TRAJECT: BIJSCHAKELEN

KIND EN GEZIN - TRAJECT: RODE DRAAD

KIND EN GEZIN - TRAJECT: OVERDRACHT

Wat na de leeftijd van 30m?

Contactgegevens lokale teams:

Opgroeien

Kind & Gezin

Team Noord-Limburg

Team West-Limburg

Team MidWest – Limburg

Team Maasland

Team Midden Limburg

Team Hasselt

Team Haspengouw

Opgroeien

Kind & Gezin

Haspengouw: Haspengouw@kindengezin.be

Midden-Limburg: Midden-Limburg@kindengezin.be

Maasland: Maasland@kindengezin.be

Noord-Limburg: Noord-Limburg@kindengezin.be

West-Limburg: West-Limburg@kindengezin.be

Mid-West Limburg: Midwest-Limburg@kindengezin.be

Hasselt: Hasselt@kindengezin.be

Opgroeien

Kind & Gezin

CONSULT

PROJECT

TEAM JONGE KIND:

ZORGGARANTIE

KIND EN GEZIN

ZORGGARANTIE: DOELSTELLING EN DOELGROEP

Doelstelling:

Elke onderbouwde, geobjectiveerde vraag inzake **(dreigende) uithuisplaatsing** van een jong kind, in situaties van ernstige verontrusting, **onmiddellijk kwaliteitsvol** beantwoorden vanuit een **partnerschap** tussen alle betrokken actoren dat toewerkt naar een **duurzaam perspectief** voor het kind.

Doelgroep:

Kinderen van **-9 maanden tot en met de leeftijd van 2 jaar** uit **Limburg** waar sprake is van een precaire opvoedingssituatie met een **dreigende uithuisplaatsing** op de voorgrond.

ZORGGGARANTIE - TRAJECT

ZORGGARANTIE – TRAJECT: VOORTRAJECT

- **Concretiseren van de verontrusting en de mate van onveiligheid**
- **Concretiseren van wat er minimaal noodzakelijk is**
- **Bespreekbaar maken van de zorgen met de ouders**
- **Uitzoeken van het reguliere aanbod** dat aansluit bij de zorgen en noden in het gezin
 - Regulier aanbod is beschikbaar en voldoende: hier op inzetten, met aandacht voor een stabiel en veilig traject. Denk ook aan Kind & Gezin! Aanmelden bij casuscoördinator niet nodig.
 - Geen regulier aanbod beschikbaar of onvoldoende: aanmelden bij casuscoördinator.
- **Aanwezige ouders op zorgtafel**

ZORGGARANTIE – TRAJECT: AANMELDEN

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
	Marijke	Lieze	Lieze	Marijke	Ines

- Zo snel mogelijk na bespreking casus een terugkoppeling naar aanmelder
- Toegewezen casuscoördinator is aanspreekpunt

ZORGGARANTIE – TRAJECT: ZORGTAFELS

1. **Wie** zit er mee rond de tafel?

- Ouders, netwerkfiguren
- Aanmelder en betrokken hulpverleners die van belang zijn op de zorgtafel
- Kind & Gezin
- Casuscoördinator
- Indien nodig: experts vanuit Jonge Kind.

2. **Waar?** In dichte omgeving van ouders, een locatie die hen bekend is....

3. **Wanneer?** Zo snel als mogelijk samenzitten:

4. **Uitnodiging** binnen 48u versturen

- Door casuscoördinator: aan alle betrokken professionele partners;
- Door aanmelder: ouders en eigen netwerk.

ZORGGARANTIE – TRAJECT: ZORGTAFELS

Rol van de casuscoördinator

Faciliterend, op 2e lijn:

1. Oriënteren en samenbrengen verschillende partners ifv kwaliteitsvolle indicatiestelling
 - Via de zorgtafel
 - Follow up/procesbewaking
2. Mede vorm geven aan een duurzame oplossing door middel van een zorgtafel met focus op:
 - **Voldoende veiligheid creëren in het hier en nu**
 - **Duurzaam plan opmaken**

ZORGGARANTIE – TRAJECT: ZORGPLAN

- Het zorgplan is het resultaat van de zorgtafel, waarbij:
 - Plan met een duurzaam perspectief voor het kind
 - Uitgangspunt: zorgen, krachten en doelen
 - Plan A – Plan B – Plan C
- Inzet van **budget** waar nodig.
 - Evaluatiemomenten:
 - gemiddeld 6 weken.
 - aanpassen van afspraken indien nodig
- Duur traject: 3 tot 6 maanden.

ZORGGARANTIE – TRAJECT: ZORGPLAN

Budget

- **Gegarandeerd aanbod** i.s.m. partners/voorzieningen
- Mogelijkheid om extra aanbod te creëren door inzet van **budget**:
 - Aanvullend op het reguliere aanbod
 - Beperkt in tijd
 - Flexibel en op maat

ZORGGARANTIE – TRAJECT: AFRONDING

3 tot 6 maanden

Duurzaam plan is uitgewerkt en kan opgevolgd worden door een betrokken partner dicht bij het gezin of doorverwijzing cliëntoverleg.

Observatori um

Nieuwe contactgegevens

0490 44 82 58

jongekind.limburg@opgroeien.be

Opgroeien

WERKGROEP HET JONGE KIND

OBSERVATORIUM 2024

Nood aan **sector-overschrijdende intervisie** over een lopend hulpverleningsdossier van een jong kind? Tijdens het observatorium kan je je casus bespreken met **deskundigen** die meedenken vanuit een gehechtheids-perspectief en de Infant Mental Health visie.

Afspraak: Provinciehuis Hasselt in de Demerzaal
telkens van 9u00 - 11u30

CONTACT?

ines.dirkx@opgroeien.be

0471 99 62 19

WWW.LIGANT.BE/CROSSLINKHETJONGEKIND

LIGANT
Limburgs netwerk
Geestelijke gezondheid
Kinderen & jongeren

Opgroeien

17 januari

7 februari

13 maart

17 april

15 mei

12 juni

3 juli

21 augustus

18 september

23 oktober

20 november

18 december

Kind Gezin

CONSULT

PROJECT

TEAM JONGE KIND:

ZORGGARANTIE

KIND EN GEZIN

PROJECT

'VEILIG EN OMRINGD OPGROEIEN VAN IN DE BUIK'

- Het project bestaat momenteel enkel in **regio Limburg**.
- Vandaag bestaat er nog **geen juridisch kader** om vanuit een maatschappelijk mandaat tussen te komen. De Jeugdrechtbank heeft tijdens de zwangerschap dus nog geen bevoegdheid.
- Dankzij het project kan elke aanstaande ouder, waar er sprake is van een verontrustende zwangerschap, **partnerschap** aangaan met Opgroeien.

PROJECT

'VEILIG EN OMRINGD OPGROEIEN VAN IN DE BUIK'

- **Hoop:** negatieve ervaringen in de kindertijd beperken en maximale betrokkenheid van ouders en het netwerk om de baby veilig te laten ontwikkelen en omringd te laten opgroeien.
- Belang om **zo vroeg mogelijk** in de zwangerschap **onze krachten en expertise te bundelen** rond het omgaan van verontrustende situaties.

PROJECT - TRAJECT

= Verschillende stappen die doorlopen worden vanuit het project vanaf het moment van aanmelding tot aan de geboorte.

TRAJECT: AANMELDING

Alle hulp- en dienstverleners die inschatten dat er een reële bedreiging is voor de veiligheid en/of ontwikkelingskansen van het ongeboren kind en dat het onvoldoende lukt om vanuit een volledig vrijwillig kader aanstaande ouders in beweging te krijgen, kunnen aanmelden.

TRAJECT: RISICOFACTOREN

Meest voorkomende ingrijpende jeugdervaringen (ACE's)

lichamelijke mishandeling

psychische mishandeling

seksueel misbruik

lichamelijke verwaarlozing

psychische verwaarlozing

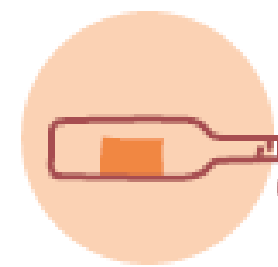
getuige van geweld tussen ouders

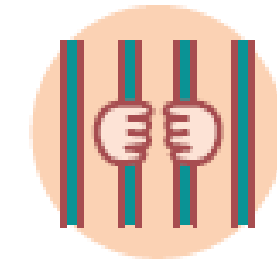
echtscheiding van ouders

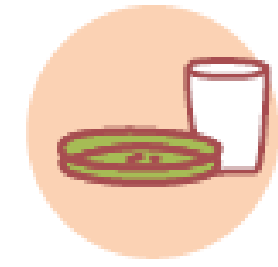
ouder met een psychische ziekte

ouder met verslavingsproblemen

gezinslid in de gevangenis

opgroeien in structurele armoede

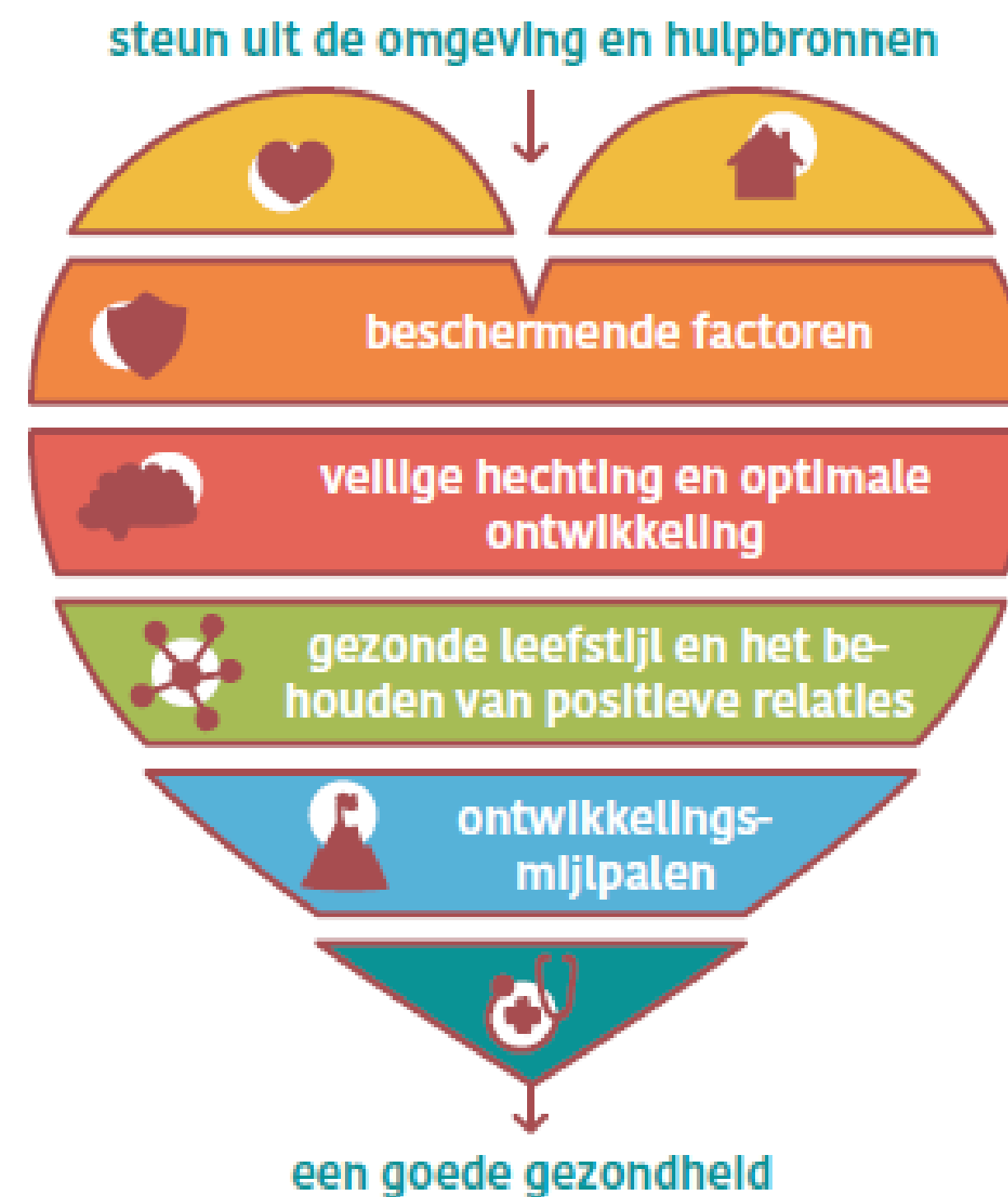
overlijden van een ouder

chronisch pesten

Bron: www.augeo.nl

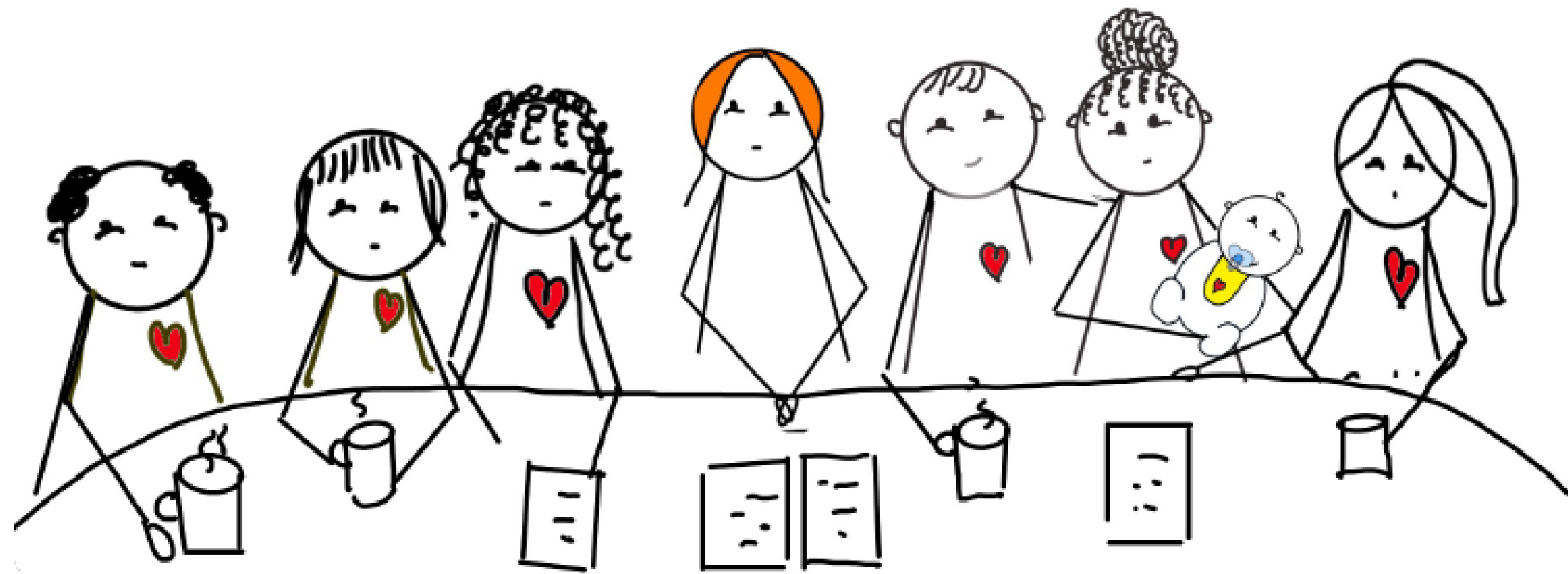
TRAJECT: BESCHERMENDE FACTOREN

TRAJECT: NETWERK

Het hebben van een **ondersteunend netwerk** is **protectief** voor de impact van negatieve levensgebeurtenissen.

TRAJECT: INDICATIESTELLING

Samen met ouders, netwerk, professionals maken we een actieplan op, zowel op korte als lange termijn, over wat er anders moet zijn zodat de baby goed kan blijven ontwikkelen en veilig en geliefd kan opgroeien.

TRAJECT: GEBOORTE

Drie opties na geboorte

1. Afronden van het dossier.
2. Verdere opvolging vanuit een OCJ.
3. Doorverwijzen naar een Jeugdrechtbank (bij gebrek aan samenwerking).

CONSULT

PROJECT

TEAM JONGE KIND:

ZORGGARANTIE

KIND EN GEZIN

ONS KADER

Opdracht vanuit decreet IJH (2014)

Decreet IJH, art. 8.4° : “een **gedeelde verantwoordelijkheid** in gepast omgaan met verontrustende situaties in de jeugdhulpverlening”

Decreet IJH, art. 33 § 1.1° : “**op hun verzoek consult verlenen** aan jeugdhulpaanbieders en andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden in verontrustende situaties waar er een vermoeden is, dat het aanbieden van jeugdhulpverlening maatschappelijk noodzakelijk is”

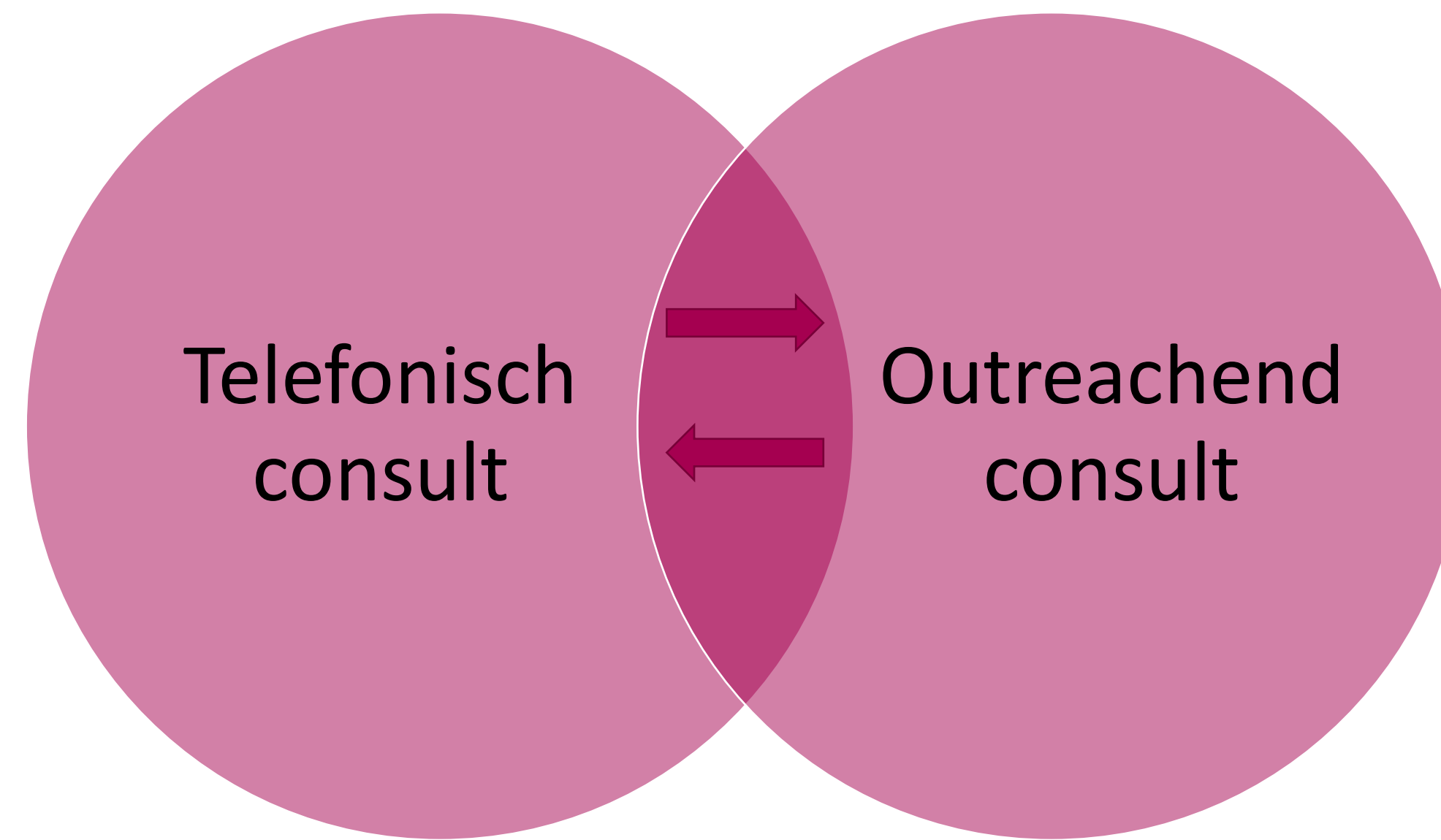
➤ ontstaan team consult.

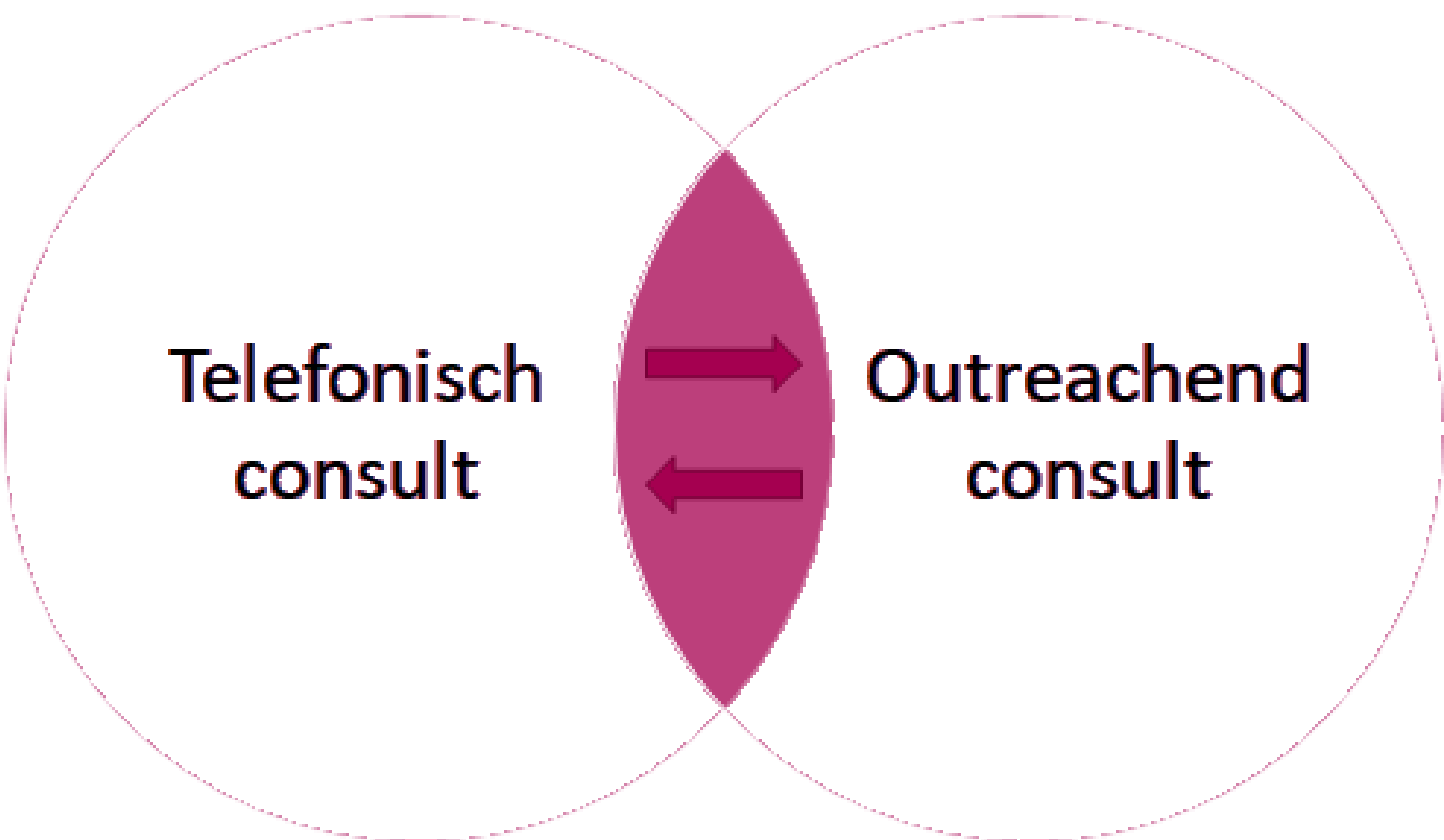
WAT IS CONSULT

Consult is erop gericht om binnen een (vermoedelijke) verontrusting waarbij hulpverlener of professioneel betrokkene het gevoel heeft vast te zitten, samen te verkennen welke mogelijkheden tot handelen er nog zijn.

Consult kan op twee manieren worden georganiseerd.

- Telefonisch consult: 1 - 1.
- Outreachend consult: ter plaatse op je team of samengesteld team rond één casus.

OSD bril als gemeenschappelijk
gedachtegoed

- In dialoog de verontrusting helder te krijgen.
- Focus op zowel op de inhoud van de casus als op het proces.
- Op zoek te gaan naar meer handelingsmogelijkheden: wat is de eerstvolgende stap?
- Te verkennen wat haalbaar en werkbaar is.

BELANGRIJ K

- In anonimiteit van de cliënt.
- Casus is niet gekend bij OSD.
- Consultvrager blijft eigenaar van de casus (we nemen niet over).

CONSULT

Telefonisch consult

- 02/243 59 99
- Telkens op dinsdag en donderdag van 10u - 12u en 14u - 16u.

Outreachend consult

- via telefonisch consult
- per e-mail: outreachendconsult.limburg@opgroeien.be

AANBOD CONSULT TEAM JONGE KIND

- Een niet-pluisgevoel, twijfels over je rol in het opnemen van verontrusting, je aanpak, de impact hiervan op je vertrouwensband met de cliënt.... kunnen leiden tot handelingsverlegenheid bij hulpverleners in het omgaan met verontrusting.
- Omgaan met verontrusting is een gedeelde verantwoordelijkheid, ieder vanuit zijn eigen betrokkenheid en expertise. Betrek je team, andere partners.
- Een tool die je op weg kan helpen is de [Kindreflex](#). Het is een stappenplan in het detecteren en herstellen van veiligheid. Op de website vind je oa. gespreksfiches rond bespreekbaar maken van kleine en grote zorgen. Regelmatig spreken met de ouders helpt het vertrouwen op te bouwen, ook om moeilijker onderwerpen te bespreken.
- Als je twijfelt over je volgende stappen, acties, of een aanmelding bij team jonge kind, kan je beroep doen op consult Jonge kind (02 243 55 05).

KINDREFLEX

De Kindreflex helpt hulpverleners verontrustende gezinssituaties te detecteren en de veiligheid zo snel mogelijk te herstellen adhv een stappenplan.

Stappenplan

Consult

- Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap
- Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen
- Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder
- Stap 4: ga verder na als er sprake is van verontrusting en bereidheid
- Stap 5: herstel de veiligheid

Het onderscheid:

(Anoniem)
consult:
02 243 59
99

Zorgen vanuit burger (niet-professional) -
Zorgmelding mogelijk bij kind en gezin 078 150 100.
Vrijwillige samenwerking met ouders is mogelijk –
Kind en Gezin start traject op

Zorgen vanuit professional, vrijwillige
samenwerking met ouders is mogelijk,
professional start traject op met Kind
en Gezin als mogelijke partner.

Zorgen en een
beperkte
samenwerking
met ouders

Zorgen rond
baby in de buik

Project veilig en omringd van in de buik:
veiligvanindebuik.limburg@opgroeien.be

Zorgen rond het
geboren kind

Gemandateerde voorziening

Nood aan
ondersteunend
aanbod

Regulier
beschikbaar

Regulier niet
beschikbaar

Zorggarantie voor het jonge kind:
02 243 54 69

Aanmelden bij zorggarantie of project?

Neem contact met ons op via:

- TELEFONISCH: 02 243 55 05 of 0490 44 82 58
- SCHRIFTELIJK via het bijschakel-document naar jongekind.limburg@opgroeien.be

Dit ook bij twijfel of vragen waarvoor je het best kan aanmelden.

Contactgegevens zorggarantie - project:
0490 44 82 58 of 02 243 55 05
jongekind.limburg@opgroeien.be
veiligvanindebuik.limburg@opgroeien.be

MEDEWERKERS ZORGGARANTIE:	MEDEWERKERS PROJECT:
ines.dirkx@opgroeien.be lieze.croonen@opgroeien.be marijke.gerits@opgroeien.be	enola.noben@opgroeien.be els.gevaert@opgroeien.be ellen.janssens@opgroeien.be tessa.vansimpsen@opgroeien.be veerle.stulens@opgroeien.be birgit.kriekemans@opgroeien.be

SAVE THE DATE: 17 oktober 2024

